

MAGYAR NYELVI FELADATLAP
a 8. évfolyamosok számára

„tehetséggondozó” változat

2012. január 28. 10:00 óra

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Tollal dolgozz! Ügyelj a külalakra!
A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
A megoldásra összesen 45 perced van.
Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Jó munkát kívánunk!

1. A minta alapján írd a pontvonalra azt a szót, amelyik mind a két meghatározásnak megfelel!
a	
b	
c	
- Minta: rézedények = üstök = hajzat, bozont
- a) sérült = ... = gyors
- b) karima = ... = bírósági eljárásom
- c) Egészítsd ki a történetet (anekdotát) a zárójelekben található lehetőségek közül mindig a legmegfelelőbbel! A helyes választ írd a megadott szám mellé!
- Mátyás király Kinizsi Pált követségbe akarta küldeni a (1. német császárhoz, budai basához, török szultánhoz, római pápához). Hogy Kinizsi nagyobb kedvet kapjon a (2. veszélyesnek, vidámnak, könnyűnek) ígérkező megbízatáshoz, a király (3. megjutalmazta, megparancsolta, megígértette, megfogadta), hogy ha a török császár le találná fejeztetni, ő tüstént megtámadná a törököket, és (4. háromszáz, háromezer, harmincezer, háromszázezer) török fejet vágatna le.
- Igen ám – mondta Kinizsi –, de harmincezer fej közül egy sem illik úgy (5. Ali, Peti, Palkó, Mátyás) nyakára, mint a mostani feje!
1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

2. A minta alapján öt kevésbé ismert szólást és a hozzájuk tartozó öt jelentést kell összeállítanod a megadott szavakból. Minden szót egyszer kell felhasználnod, az alakjukon nem változtathatsz.
a	
b	
c	
d	
e	
- Minta: Nyakig homlok = kopasz
- a) Belenézett a ..... = ...
- b) ....., ... megy = ... a reménye
- c) ..... = ... végez
- d) ..... a ..... = ...
- e) ..... jár = ... megy
- A szólások szavai: belenézett, esett, jár, jött, lapít, megy, fazékba, hamuba, homlok, lencsét, nyakig, kocsin, lábon, pecsenyéje, tormás, három, gyalog
- A szólások jelentéseinek szavai: elszállt, megy, sír, vallott, végez, bottal, kudarcot, munkát, reménye, fölösleges, kopasz

4.	a) Az alábbiakban egy régi, nagy színésznőről, Jászai Mariról szóló történet szövegét találod összekeverve. Számozással állítsd eredeti sorrendbe a történet részeit! _____ Mire Jászai komor királynői fenséggel kérdezett vissza: _____ színész? _____ asztalos? _____ magyarázott neki – eredménytelenül. _____ Az előadás után így fakadt ki a művésznő: _____ a világot jelentő deszkák iránt. _____ Az esti előadáson sikerült is elrontania a nagyjelenetet. _____ Jászai a próbán küzdött vele, tanította, _____ Jászai Mari egy vidéki színházban vendégszerepelt. _____ – Mert ellenállhatatlan vágyat éreztem _____ – Akkor miért nem lett _____ A partnere csapnivalóan gyenge színész volt. _____ – Mondja, kérem, miért lett maga	a				
5.	Egészítsd ki a két hasonló hangzású idegen eredetű szót a meghatározások alapján! a) vi.....uális = látszólagos, elképzelt, nem valódi b) vi.....uális = látási, a látással kapcsolatos, a látási érzeten alapuló	<table border="1"> <tr> <td>a</td> <td></td> </tr> <tr> <td>b</td> <td></td> </tr> </table>	a		b	
a						
b						

6. a) Az alábbi szövegben öt szó vagy kifejezés helyesírása hibás. Írd a pontsorokra az öt hibás helyesírású szó vagy kifejezés helyes alakját! Az öt helyes megoldás öt külön sorba kerüljön!

a	
b	
c	

A kedden átvonult hidegfront jelentősen átalakította Közép-Európa időjárását. A jelentések szerint Dél-Csehországban számos helyen előkellett venni a hólapátokat. Hazánk észak-nyugati területeit kedden érte el ez a front, és útját záporok, zivatarok kísérték.

A hidegfront mozgása a Keleti-kárpátok területe felett lelassult. A Kárpát-medence időjárását a következő napokban a sarkvidéki eredetű levegő határozza meg. A hőmérséklet igen mélyre süllyedhet. A lehülés a további napokban erősödhet, azaz még nagyobb területre terjedhet ki a fagy.

.....

.....

.....

.....

.....

- b) Karikázd be az egyetlen helyesen írt forma betűjelét!

- A) Magyar Tudományos Akadémiai
- B) Magyar Tudományos Akadémia-i
- C) Magyar tudományos akadémiai
- D) Magyar tudományos akadémia-i
- E) magyar tudományos akadémiai
- F) magyar tudományos akadémia-i

- c) Karikázd be a helyesen írt **főnevek** betűjelét!

- A) bábú
- B) gyanu
- C) tanú
- D) áru
- E) menü
- F) eskü

7. Oldd meg a versrészlethez kapcsolódó nyelvtani feladatokat!

a	
b	
c	
d	
e	

Nagy lett volna a tudósnak

Az ő tudománya,

De mi haszna, ha kevés volt

A vágott dohánya.

(Arany János: *A tudós macskája*)

a) Írd a pontsorra a vastag betűkkel kiemelt tagmondat alanyát és állítmányát!

alany: .....

állítmány: .....

Milyen mondatrész szerepét tölti be a szövegben a *vágott* szó? Nevezd meg pontosan!

vágott: .....

b) Nevezd meg pontosan a szöveg alapján az alábbi három szó szófaját!

az: .....

mi: .....

vágott: .....

c) Az alábbi szavakból válaszd ki azokat, amelyek felhasználásával a legpontosabban meg tudod határozni a *tudósból* szóban megjelenő mássalhangzótörvényt!

képzés, helye, zöngéesség, szerinti,
részleges, teljes, összeolvadás, hasonulás, rövidülés

A mássalhangzótörvény pontos megnevezése:

.....

d) Írd le a pontsorra azt a szót, amelyik a megadott „nyelvtani egyenletnek” megfelel!

nagy + jel + igeképző + E/1. igei személyrag= .....

e) Az alábbi szavak közül melyik követi a betűrendben a *kevés* szót? Írd a pontvonalra!

keserű, késhegy, kéve, kevély, kézírás

A kiválasztott szó: .....

8. Az alábbi négy (betűvel jelölt) szövegrészlethez egy-egy **TÁJÉKOZTATÓ SZÖVEG** is párosul. Állapítsd meg az összetartozó szövegpárok alapján, hogy a tájékoztató szövegben található települések közül melyik tartozik a megadott betűvel jelzett szövegrészlethez!

a	
b	
c	
d	

A **négy település nevét** írd a megfelelő pontsorra!

a) .....

A városka cukrászdájában nyugodt környezetben megkóstolhatjuk a rózsavízzel ízesített süteményeket. A nyári hőségben rózsavizes limonádéval olthatjuk a szomjunkt. A település hatalmas rózsáligetei lenyűgözik a turistákat.

b) .....

A hangulatos borfalu ezernél is több présháza alatt 20–30 méter hosszú borospincék sorakoznak. A kis település a környék legnagyobb összefüggő pincefaluja.

c) .....

A varázslatos szépségű kis faluban érdekes látnivaló öt földrész szalmából készült tárgyainak gyűjteménye a Szalmaházban. Itt megismerhetjük a szalmafonás történetét és a szalmafonó hagyományokat is.

d) .....

Csábító a szabad strand homokos partja, kajakon vagy kenun végigjárhatod a folyó egyes szakaszait. A vidék különleges természeti értékeit is megismerheted. A leglátványosabb a Liliomos-tó, amelyet szinte teljesen ellepnek a csodaszép virágok. Sétahajózásra és lovaglásra is van lehetőség.

TÁJÉKOZTATÓ SZÖVEGEK

1. Többnapos vízitúrák

Indulás helye: Csónakos

Érkezés helye: Erdőörs

A turisták számára hét táborhely áll rendelkezésre a folyóparton.

A település neve	Táborhely	Programajánló
1. Csónakos	állomás	Koszorúzás az emlékműnél
2. Hódfa	kompkikötő	Halászléfőzés, sportversenyek
3. Hídvég	rév	Séta a Liliomos-tóhoz
4. Ráktelelő	molnárház	Rövid körtúra a vízimolnár házatól
5. Szigetzug	kikötő	A tájmúzeum felkeresése
6. Bartács	híd	Séta a kilátóhoz
7. Erdőörs	rakpart	A tájház megtekintése

2. Múzeumi ajánló**Mocsárvilág**

A kiállítás elsősorban egy mocsár sajátos állat- és növényfajait mutatja be, másodsorban pedig egy nádas élővilágát ismerteti meg a látogatókkal.

Természetvédelmi Múzeum, Aranyháza, Fő tér 7.

Ember és természet

A kiállítás bemutatja a helyi emberek és a természet évszázados együttélését, a rózsatermesztés hagyományait, illetve jelentőségét napjainkban a település életében.

Helytörténeti Múzeum, Ezüstliget, Fény utca 11.

A csodálatos trópusok

Lélegzetelállító növény- és állatvilág tárul a látogatók elé. Az egzotikus növények mellett megcsodálhatjuk a forró égővi hullők és ízeltlábúak terráriumait és a vizek élővilágát bemutató hatalmas akváriumokat is.

Trópusi Múzeum, Gyémántsék, Köves sétány 20.

3. Menetrend

Helyközi autóbusz

Járatszám: 17

Közlekedik: naponta

Sorszám	Település neve	Megállóhely neve	Indulási idő	Távolság (km)
1.	BOLDOGKÖVES	SZÖKŐKÚT	11:20	0, 0
2.	CSATÁRPUSZTA	ARBORÉTUM	11:25	1, 1
3.	KENYERES	PÉKMÚZEUM	11:36	6, 0
4.	KENYERES	SZÉLMALOM	11:37	6, 6
5.	MEZŐHÁZA	SZALMAHÁZ	11:41	8, 3
6.	MEZŐHÁZA	GIMNÁZIUM	11:43	8, 6
7.	SZÉNAKUTAS	KULTÚRHÁZ	11:45	9, 4

4. Présházak

A település neve	A lakosok száma	A település területe	A présházak száma
Alsóvár	900	3 200 hektár	125
Buckásd	3300	9 000 hektár	1200
Nádasdülő	2400	2 500 hektár	950
Öregvölgye	1600	6 500 hektár	700

a	
b	
c	
d	

9. Oldd meg az alábbi Kosztolányi Dezső-verssel kapcsolatos feladatokat!

Aranylanak a halvány ablakok...

Küzd a ..... a hamvazó sötéttel,
fönn a tetőn sok vén kémény pöfékel,
a hósík messze selymesen ragyog.

Beszélget a kályhánál a család,
a téli alkony nesztelen leszállott.
Mint áldozásra készülő leányok,
csipkés ruhába állanak a fák.

A hazatérő félve, csendesen lép,
retteg zavarni az út szűzi csendjét,
az ébredő nesz álmos, elhaló.

S az ónszin égből, a halk éjszakában
táncolva, zengve és zenélve lágyan,
fehér rózsákként hull alá a hó.

a) Karikázd be annak a sornak a betűjelét, amelyikben csak mély hangrendű szavak találhatóak!

- A) Aranylanak a halvány ablakok...
- B) fönn a tetőn sok vén kémény pöfékel,
- C) a hósík messze selymesen ragyog.
- D) Beszélget a kályhánál a család,
- E) fehér rózsákként hull alá a hó.

b) Karikázd be a **második versszak** rímrendszerének nevét jelölő betűt!

- A) párrím / páros rím
- B) keresztrím
- C) ölelkező rím
- D) bokorrím
- E) félrím

c) A vers 1. és 2. versszakának **ritmusát** figyelembe véve állapítsd meg, hogy melyik szó illik leginkább a kipontozott helyre! Karikázd be a megfelelő szó betűjelét!

„Küzd a ..... a hamvazó sötéttel,

- A) fény
- B) nap
- C) hold
- D) sugár
- E) fényözön
- F) fénycsóva

d) Karikázd be a vers címét jelölő betűt!

- A) Karácsony hajnalán
- B) Újévi virradat
- C) Téli alkony
- D) Fehér rózsák pirkadatkor
- E) Téli hajnalhasadás

